

2024
marec

KNIŽNICA
ANTONA BERNOLÁKA
V NOVÝCH ZÁMKOCH -
ANTON BERNOLÁK
KÖNYVTÁR, ERSEKÚJVÁR

NITRIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Deň ľudovej rozprávky

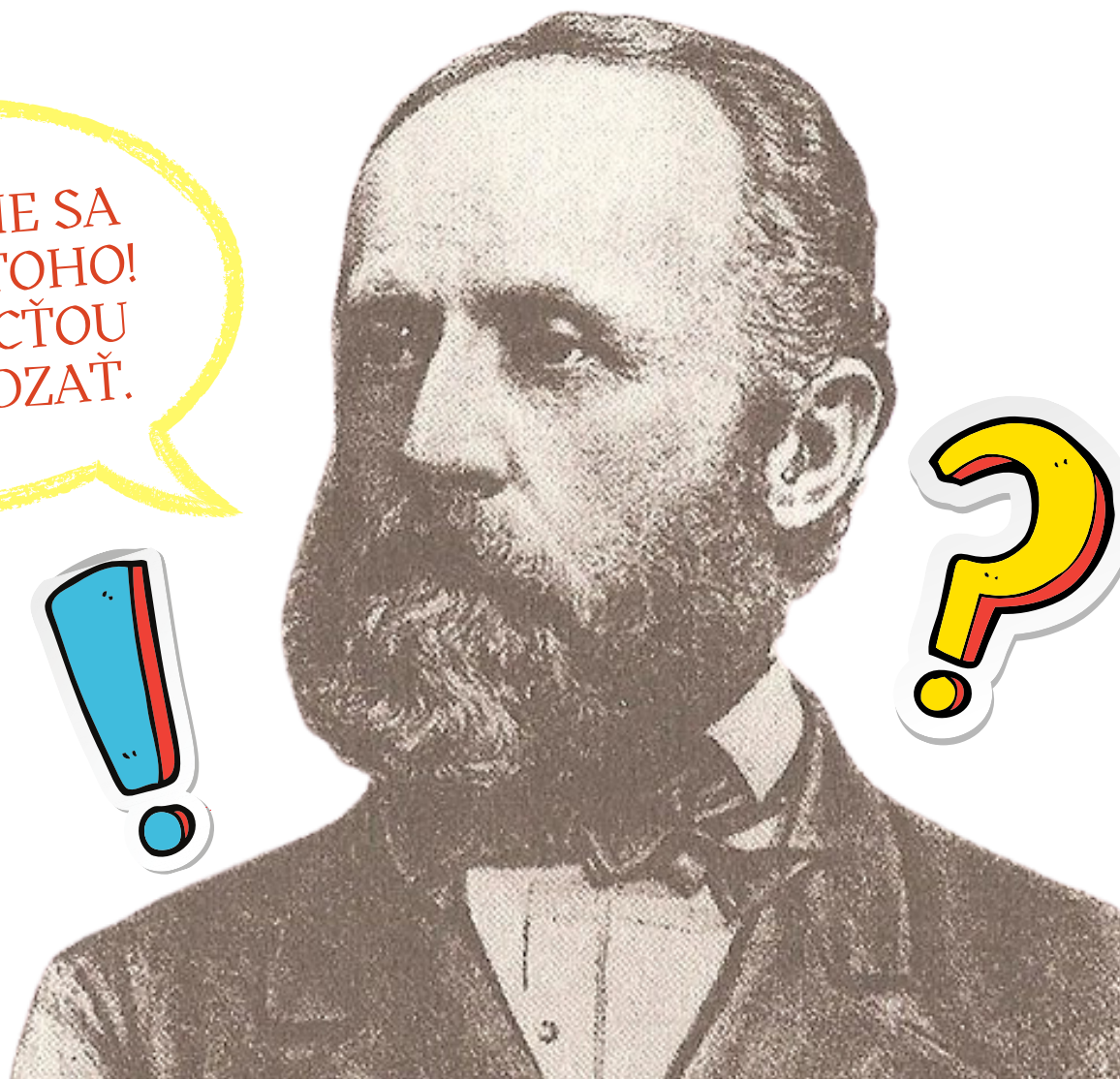
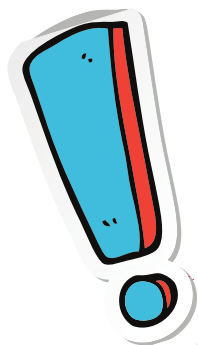
KVÍZY, ÚLOHY, TESTY
PRE MALÝCH I VÄČŠÍCH

ČO VÁS ČAKÁ?

Prečo si pripomíname Deň ľudovej rozprávky	1
Pravda alebo klamstvo o Pavlovi Dobšinskom	2
V emoji sa skrýva rozprávka	3
Text s obrázkom spoj	4
Na návšteve u kozliatok	5
Na prechádzke medzi	
• porekadlami	10
• pranostikami	11
• hádankami	12
Správne odpovede	13

PUSTIME SA
DO TOHO!
BUDE MI ČŤOU
ŤA SPREVÁDZAŤ.

PREČO SI PRIPOMÍNAME DEŇ ĽUDOVEJ ROZPRÁVKY

Počas mesiaca marec si pripomíname dve významné osobnosti, ktoré sú úzko späté s literatúrou a so zvyšovaním vzdelanosti slovenského ľudu. Jednou z týchto osobností je Matej Hrebenda, národný buditeľ, ľudový spisovateľ a kníhkupec, ktorý sa narodil 10. marca 1796 a zomrel 16. marca 1880.

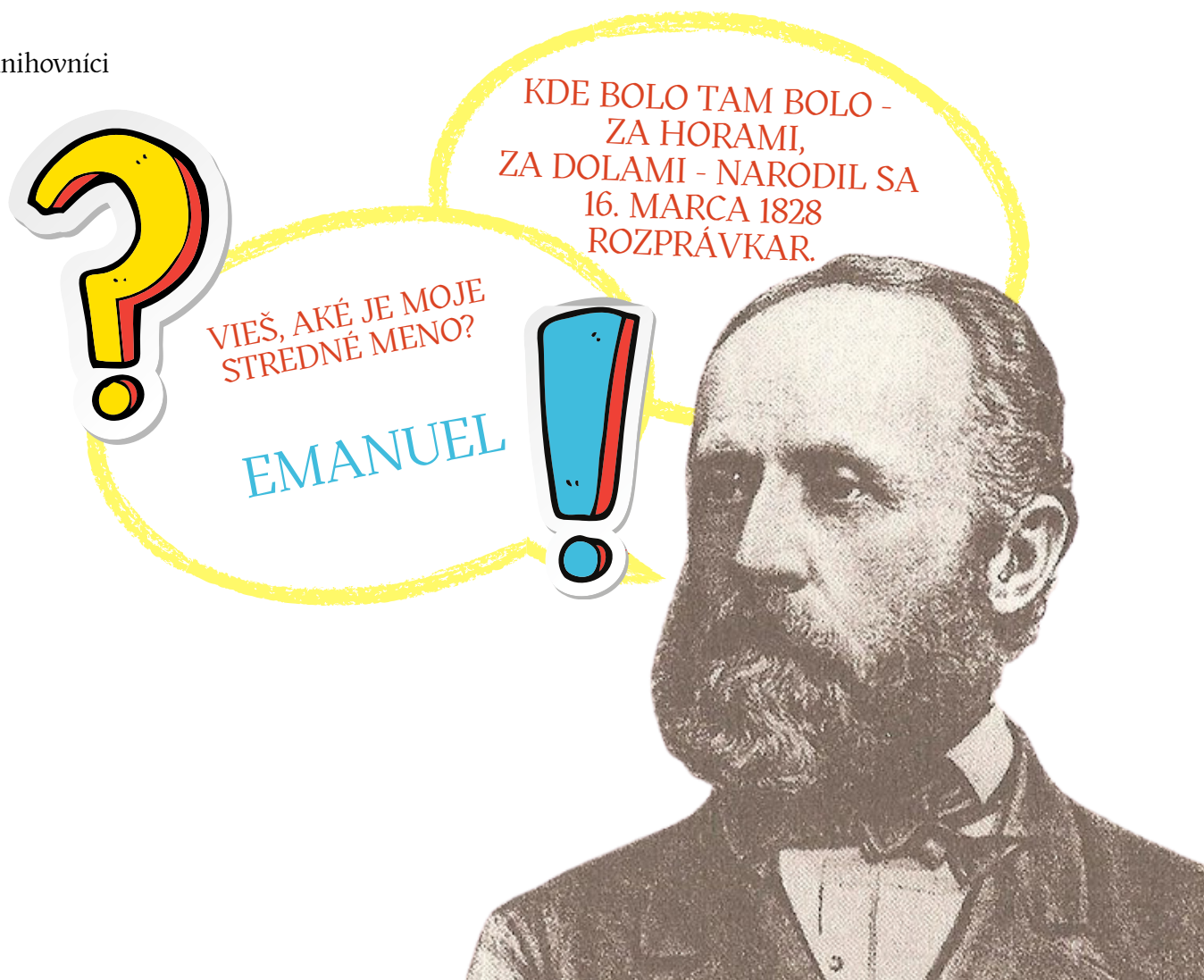
V 19. storočí prišiel na svet rozprávkár, ktorého meno je známe veľkým i malým. Dňa 16. marca 1828 sa narodil v obci Slavošovce budúci evanjelický farár, zberateľ ľudových rozprávok, prekladateľ, literárny kritik a folklorista Pavol Dobšinský. Práve kúzlo ústne šírených rozprávok mu učarovalo a venoval im desiatky rokov svojho života, počas ktorých ich vyhľadával a zapisoval. Práve preto o 16. marci hovoríme aj ako o neoficiálnom sviatku rozprávky.

Každoročne si knižnice pripomínajú osobnosť Pavla Dobšinského a čaro ľudovej rozprávky, ktorú žiadne zlé kúzla nezničia.

Rozprávky veľaokrát nie sú len pre deti. Svojím posolstvom majú významný charakter pre celú spoločnosť. Poučia, poradia, rozosmejú či prinútiť nás zamyslieť sa nad svojim konaním.

My vám v tomto kvízovom zošite prinášame niekoľko úloh, ktoré sú späté s osobnosťou Pavla Dobšinského, ním zozbieranými rozprávkami, ale nahliadneme aj do iných kútov ľudovej slovesnosti. Veríme, že sa poučíte i zabavíte.

Vaši knihovníci

PRAVDA ALEBO KLAMSTVO O PAVLOVI DOBŠINSKOM

Pravda alebo klamstvo? Správne vyber či sa jedná o pravdu, alebo klamstvo pri jednotlivých výrokocho Pavlovi Dobšinskom.

1. Pavol Dobšinský nebol predstaviteľ štúrovskej generácie.

pravda

klamstvo

2. Pavol Dobšinský bol členom cisárskej armády.

pravda

klamstvo

3. Pavol Dobšinský sa venoval písaniu poézie, prekladom romantických básnikov a klasikov svetovej literatúry, literárnej kritike, publicistike, folkloristike a zbieraniu ľudových rozprávok.

pravda

klamstvo

4. So Samuelom Reussom zostavil Pavol Dobšinský zbierku rozprávok Slovenské povesti.

pravda

klamstvo

5. Pavol Dobšinský vydal Prostonárodné slovenské povesti, ktoré sú v súčasnosti spracované v troch zväzkoch.

pravda

klamstvo

6. Pavol Dobšinský zomrel 22. októbra 1885 na infarkt.

pravda

klamstvo

moje skóre

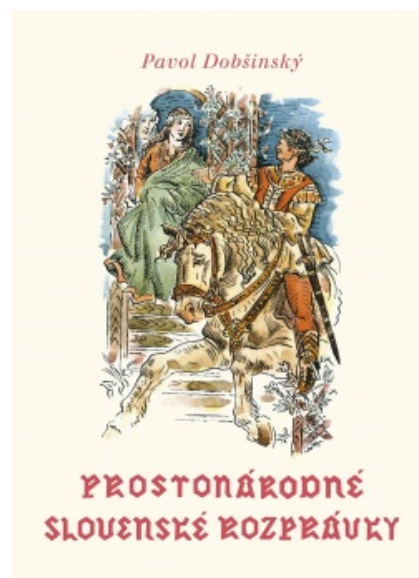
/6

V EMOJI SA SKRÝVA ROZPRÁVKA

Aké názvy zozbieraných rozprávok P. Dobšinského sa skrývajú za emoji?

Rozprávky sú vybrané z prvého a druhého zväzku Prostonárodných slovenských povestí/rozprávok.

MOJE ZOZBIERANÉ
ROZPRÁVKY SI MÔŽEŠ
POŽIČAŤ AJ
V NOVOZÁMOCKEJ
KNIŽNICI.

moje skóre

/10

TEXT S OBRÁZKOM SPOJ

Správne pospájaj textový začiatok rozprávky s obrázkom na jeho dokončenie. Rozprávky sú vybrané z tretieho zväzku Prostonárodných slovenských povestí/rozprávok.

1. Soľ nad D, C, J,
2. Traja zhavranelí   H,
3. Kráľ   F, A,
4. Medveď a I,
5. Slncový
6. Starý Bodrík a
7. Tri
8. Koza odratá a
9. Starý človek a dvanásť
10. O vlku, čo si dal šiť

NOVOZÁMOCKÁ
KNIŽNICA MNOHÉ
ROZPÁVKY
NAČÍTALA NA YOUTUBE.

moje skóre

/10

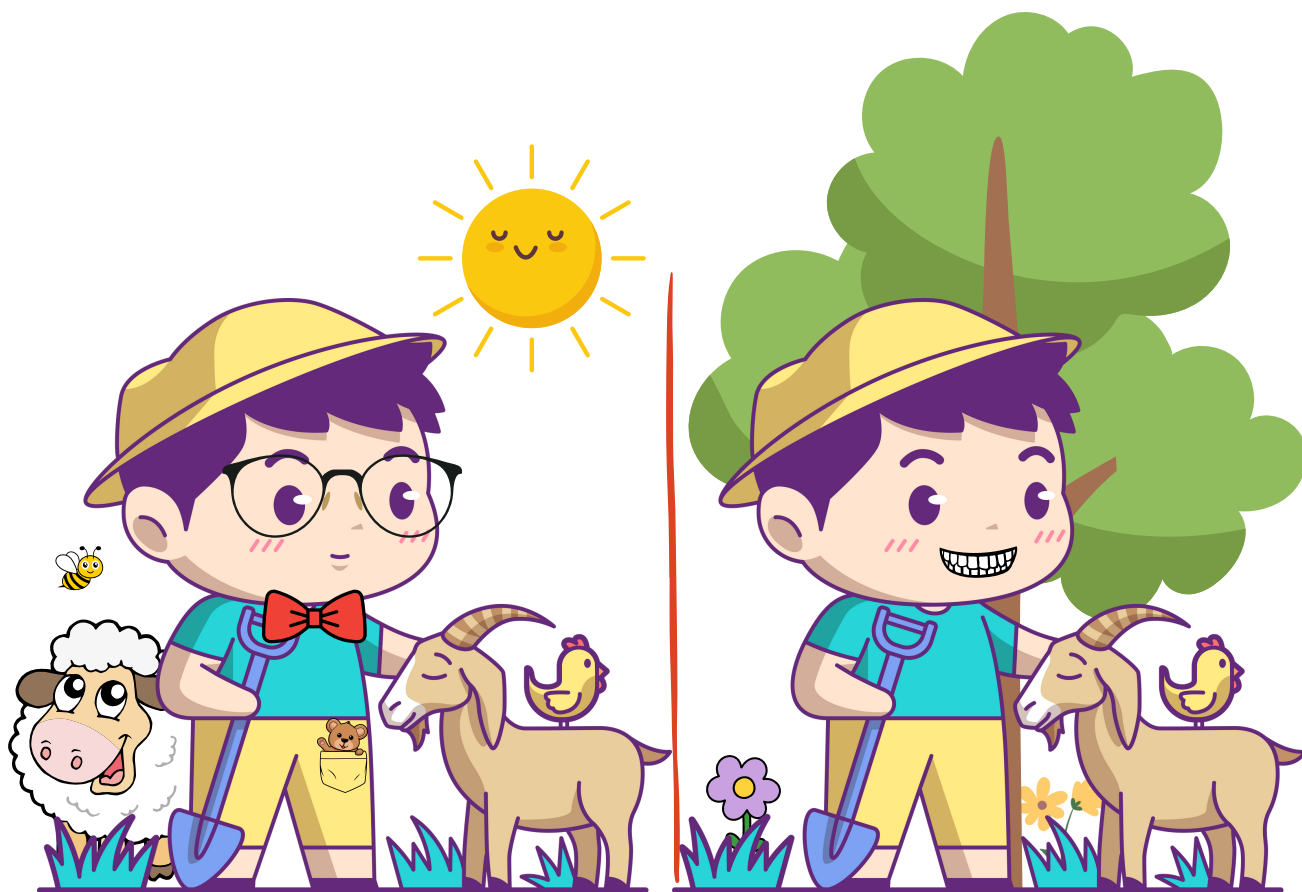
NA NÁVŠTEVE U KOZLIATOK

Vyfarbi si ma.

NA NÁVŠTEVE U KOZLIATOK

Nájdí 10 rozdielov.

VEDEL BY SI
NA ZÁKLADE OBRÁZKU
VYMYSLEŤ KRÁTKY
PRÍBEH?

moje skóre

/10

NA NÁVŠTEVE U KOZLIATOK

Prečítaj si rozprávku Kozliatka a správne zakrúžkuj odpovede na otázky.

„Podte, detičky, podte, budem vám rozprávať poviestku. Anča, Zuzča, Marča, kdeže ste? Posadajte si okolo kozuba. A ty, Andriško, dones dreva, a ty, Janičko, prilož na oheň, aby lepšie svietilo sa nám. No tak, už je dobre, už počúvajte!“

Tak pozvoláva si matka detičky kolo seba ku kozúbku; potom im rozpráva ďalej:

Bola jedna hôrka a v tej hôrke lúčka, a na tej lúčke domček a v tom domčeku bývala koza a mala kozliatka. Keď im išla mliečka hľadať, prikázala im:

„Deti moje, nepusťteže dnu nikoho, lebo by vás zmárnil.“

A vlk to pod oblokom počúval. Náhle koza odišla, začal pod oblôčkom spievať:

*„Kozliatka, kozliatka, pusťte ma tam dnu:
nesiem vám, nesiem vám v cicíčkoch mliečka,
v ústach vodičky, na rožkoch senca.“*

„Veru ťa my nepustíme, bo naša mať tenšie hrdlo má,“ ozvali sa kozliatka a nepustili ho.

Bežal vlček ku kováčovi: „Kováč, kováč, ukuj mi tenké hrdlo!“

A kováč mu ukoval tenké hrdlo. Vlček bežal ku kozičkám pod oblôčok a začal tenkým hrdlom:

*„Kozliatka, kozliatka, pusťte ma ta dnu:
nesiem vám, nesiem vám v cicíčkoch mliečka,
v ústach vodičky, na rožkoch senca.“*

„Veru si ty nie naša mať,“ povie najstaršie kozliatko, čo už bolo múdrejšie; „veru my teba dnu nepustíme!“

„Ba veru je to naša mať,“ povedali mladšie kozliatka.

„Ba veru je nie!“ hádalo sa najstaršie.

„Ba veru je hej!“ škriepili sa mladšie.

„No, ale trocha ešte nikoho dnu nepusťme!“ stavalo sa im naproti najstaršie.

„Ba veru my ju hneď pustíme, bo sme my už lačné!“ odstrčili ho odo dverí mladšie.

Len veru aj otvorili.

NA NÁVŠTEVE U KOZLIATOK

Prečítaj si rozprávku Kozliatka a správne zakrúžkuj odpovede na otázky.

Tu skočí vlk s pazúrmí a vycerí zuby. Kozliatka kadiaľ jedno, kadiaľ druhé – a vlk za nimi! Pokryli sa mu, ktoré pod lavičku, ktoré pod ohnisko, ktoré do pece, ktoré do sopúška. Ale ich on vyňuchal a pohltal. Iba najstaršie ešte za prva času vopchalo sa do stupky a vlk ho tam nenašiel.

Príde koza domov a tu nájde dvere otvorené.

„Ach, preboha,“ zavolá, „čože porobilo sa tu?“

Hľadá, bľáčí, vyvoláva svoje deti. Až to z tej stupky vystrčí hlavu a pozná svoju mater:

„Mamo, mamo,“ volá, „či ste to vy?“

„Veru som ja, dieťa moje; kdeže ste mi druhé?“

„Jaj, mamo moja, kdeže sú vám tie! Prišiel vlček a tie mu otvorili a ten ich požral; iba mňa v tejto stupke nenašiel.“

A tu koza hybaj ku kováčovi:

„Kováč, kováč, ukuj mi nôž!“

A kováč jej ukoval nôž a ona za vlkom. Nebol ešte ďaleko. Tam si chcel pri studničke zapíť za pečienkou. Buchla ho rohami a nožom rozpárala. Kozliatka vybrala a na tej studničke poumývala, ponapájala. Tak prišli k sebe. Ale by priam pozde bolo bývalo, keby vlk bol stačil napiť sa. A šťastie, že ich nebol pochrumal, len pohltal celé. Ale tie potom mamičku poslúchali a vlkovi nikdy viac neotvárali.

Zdroj textu:

DOBŠINSKÝ, Pavol: Prostonárodné slovenské povesti (zv. 3). Zlatý fond denníka SME, [cit. 19.2.2024]. Dostupné na webovskej stránke (world wide web): https://zlatyfond.sme.sk/dielo/389/Dobsinsky_Prostonarodne-slovenske-povesti-Treti-zvazok/66#ixzz8SDrK2hAA

Digitalizátori: Zuzana Behriková, Tomáš Sysel, Monika Morochovičová, Bohumil Kosa, Katarína Díková Strýčková, Robert Zvonár, Gabriela Matejová, Michal Daříček, Petra Vološinová, Alexandra Pastvová, Dalibor Kalna, Katarína Šusteková, Viera Studeničová

NA NÁVŠTEVE U KOZLIATOK

Prečítaj si rozprávku Kozliatka a správne zakrúžkuj odpovede na otázky.

1. Čo prikázala matka koza kozliatkam, keď odchádzala z domu?

A. aby pozametali v domčeku B. aby nikomu neotvárali dvere C. aby sa umyli a išli spať

2. Za kým utekal vlk, keď ho kozliatka nepustili do domčeka?

A. za kováčom B. za pekárom C. za poľovníkom

3. Ktoré kozliatko nechcelo vlka pustiť ani druhýkrát do domčeka?

A. kozliatko s krivým uškom B. najstaršie C. najoblúbenejšie u matky

4. Prečo nakoniec pustili kozliatka vlka dovnútra?

A. lebo boli zvedavé B. lebo boli ospalé C. lebo boli hladné

5. Koľko kozliatok vlk nezožral?

A. 1 B. 2 C. 0

6. Zachránila matka svoje kozliatka?

A. áno B. nie

ROZPRÁVKU KOZLIATKA
SOM PREPÍŠAL PODĽA
PODANIA SAMUELA ORMISA
Z V. REVÚCEJ.

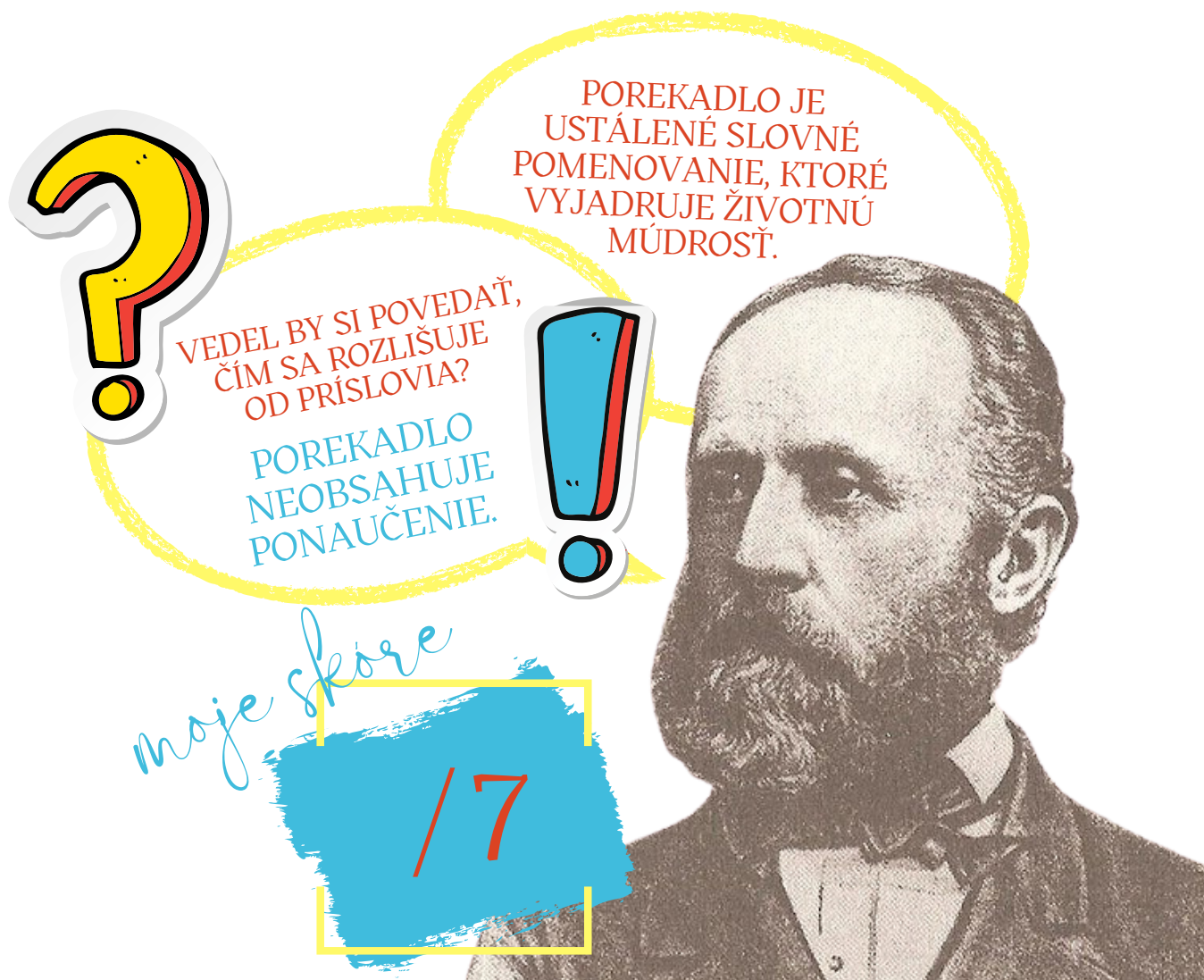
moje skóre

/6

NA PRECHÁDZKE MEDZI POREKADLAMI

Spoj porekadlo s jeho významom.

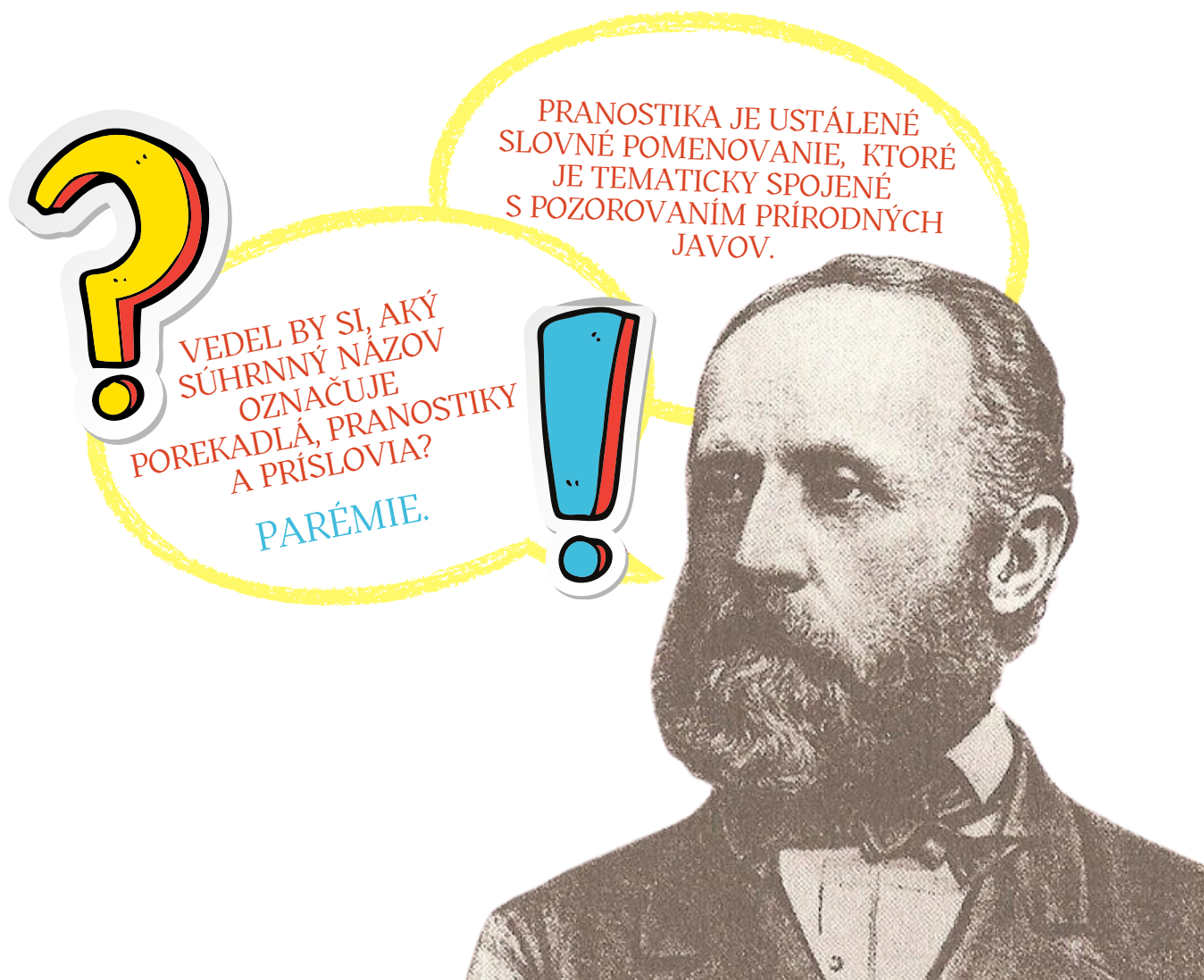
1. Láska ide cez žalúdok.	A. Je nešikovný.
2. Má obe ruky ľavé.	B. Robí niečo zbytočne.
3. Mať srdce na dlani.	C. Chrániť.
4. Nosí drevo do hory.	D. Zbytočne niečo vysvetľovať.
5. Strážiť ako oko v hlave.	E. Jedlo zblízuje.
6. Akoby hrach o stenu hádzal.	F. Chváli sa tým, čo nie je jeho.
7. Pýši sa cudzím perím.	G. Byť úprimný.

NA PRECHÁDZKE MEDZI PRANOSTIKAMI

Pranostika na každý mesiac v roku.

- Keď je január studený a mrazivý, poľu a ľuďom je priaznivý.
- Raduj sa hospodár, Matej ľady láme. Ak nemá čo lámať, ľady v marci máme.
- Koľko dní pred Jozefom teplo, tolko po ňom zima. Ak je na Jozefa mráz, bude hojne ovocia. Ak sa do Jozefa s vetrom sneh vyduje, peknú k Veľkej noci chvíľu prorokuje.
- Ak prší prvého apríla, býva mokrý máj.
- Pred Servácom niet leta, po Serváci niet mrazu.
- Medardova kvapka 40 dní kvapká.
- Na svätého Eliáša je dopoludnia leto, popoludní jeseň.
- Keď sa potí Dominik, Marek bude v kožuchu.
- Ak sa osy v septembri tlačia do príbytkov, prorokujú tuhú zimu.
- Keď v októbri prídu tuhé mrazy, v januári zima málo nás omrazí.
- Katarína na ľade, Vianoce na blate.
- Na suchý december nasleduje suchá jar.

NA PRECHÁDZKE MEDZI HÁDANKAMI

Uhádni všetky hádanky.

1. Modrý klobúk, čo celý svet prikryje.
2. Kadekoľvek chodí, dom si so sebou vodí.
3. Na veži sedím, nie som vták, vo vrecku ležím, tiki – tak.
4. Ktorý kráľ nemá krajinu?
5. Nesníma nikdy hrebeň z hlavy, ale nikdy sa ním nečese.
6. Nikdy nešíje, hoc s ihlami žije.
7. Štípe, hryzie, a nemá zuby.
8. Nemá štetec ani farby, predsa lístie žltým farbí.
9. Prišli ku nám hostia bez rúk, bez sekery,
ešte v našom dome dom si postavili.
10. Nosím bremená veľiké takmer celý rok cez veľikú vodu,
ale sa od brodu nehnev ani krok.

moje skóre
/10

SPRÁVNE ODPOVEDE

Pravda alebo klamstvo o Pavlovi Dobšinskom:

1. Klamstvo - Pavol Dobšinský bol predstaviteľom štúrovskej generácie.
2. Pravda
3. Pravda
4. Klamstvo - Zbierku rozprávok Slovenské povesti zostavil s Augustínom Horislavom Škultétym.
5. Pravda
6. Klamstvo - Pavol Dobšinský zomrel 22. októbra 1885, no nie na infarkt, ale zápal pľúc.

V emoji sa skrýva rozprávka:

1. Zakliata hora, 2. Chorý kráľ, 3. Myšacia bundička, 4. Tri stromy, 5. Had, mačička a psík, 6. Cesta k Slncu, 7. O dvanástich mesiačikoch, 8. Drevená krava, 9. O troch grošoch, 10. Janko Hraško.

Text s obrázkom spoj:

1C - Soľ nad zlato, 2E - Traja zhavranelí bratia, 3I - Kráľ času, 4H - Medveď a komár, 5A - Slncový kôň, 6D - Starý Bodrík a vlk, 7G - Tri citróny, 8J - Koza odratá a jež, 9F - Starý človek a dvanásť oviec, 10B - O vlku, čo si dal šiť boty.

Na návšteve u kozliatok:

SPRÁVNE ODPOVEDE

Na návšteve u kozliatok:

1B, 2.A, 3B, 4C, 5A, 6.A

Na prechádzke medzi porekadlami:

1E, 2A, 3G, 4B, 5C, 6D, 7F

Na prechádzke medzi hádankami:

1. nebo, 2. slimák, , 3. hodiny, 4. kartový kráľ, 5. kohút, 6. jež, 7. mráz, 8. jeseň , 9. lastovičky, 10. most

Zdroj obrázku Pavla Dobšinského:

<https://www.hobbyportal.sk/umenie/literatura/pavol-dobsinsky>

PRACOVNÉ LISTY PRE TEBA
VYTVORILI KNIHOVNÍCI
Z KNIŽNICE ANTONA
BERNOLÁKA V NOVÝCH
ZÁMKOCH.

GRATULUJEM!

moje celkové skóre

